

What's next? Bygningsintegreert fornybar og helhetlige energisystemer for byområder

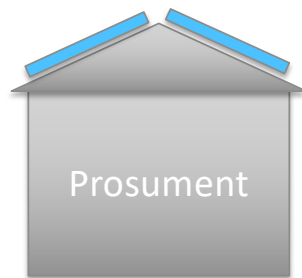
Dr.Ing. Bjørn Thorud

Bjorn.Thorud@Multiconsult.no

Byggenæringen vs. Kraftbransjen

Byggenæringen:

kWh/m²/år
NOK/m²

Kraftbransjen:

kWh
kW
Nettjenester
NOK/kWh

Hva er et plussenergibygg?

Kraftverk

Plussenergi-
bygg

Byggenæringen må
forstå kraftbransjen

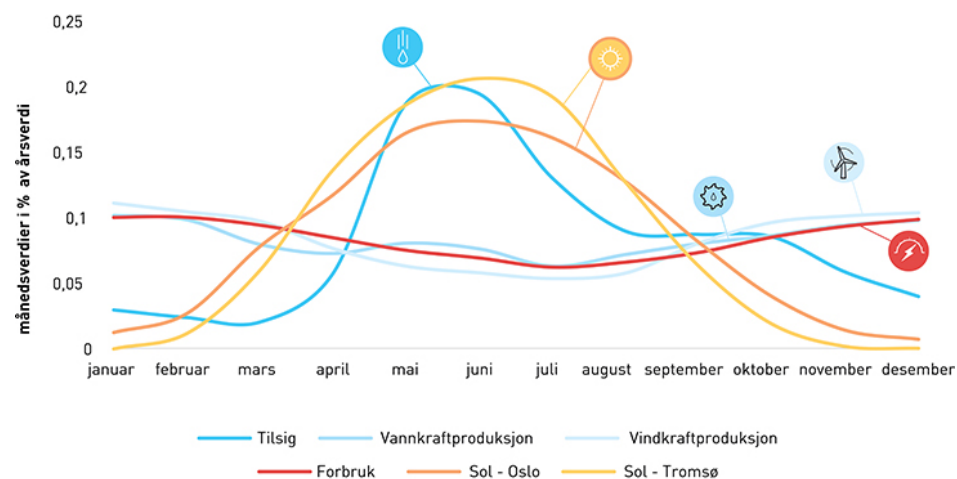
Og

Kraftbransjen må
forstå
byggenæringen

Samspill mellom fornybare energikilder

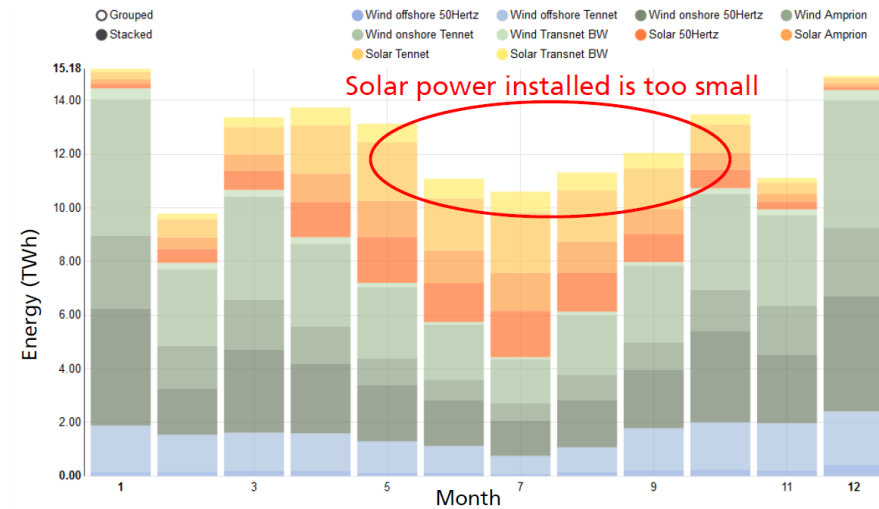
- Sol- og vindkraft varierer på timesbasis
- Vannkraft er fortrinnsvis regulerbar
- Vi har mest tilgang på vann- og solkraft på sommeren
- Vi har mest vind på vinteren
  - Men ikke når det er kaldt...

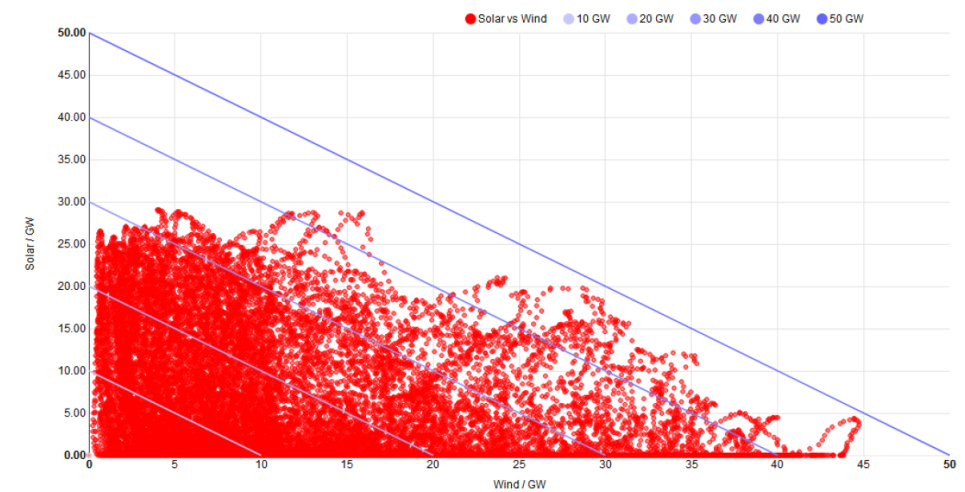
Kilde: St. Mld: 25 (2015-2016), fig.12.8

Sol- og vindkraft er i motfase

Monthly wind and solar power generation 2018

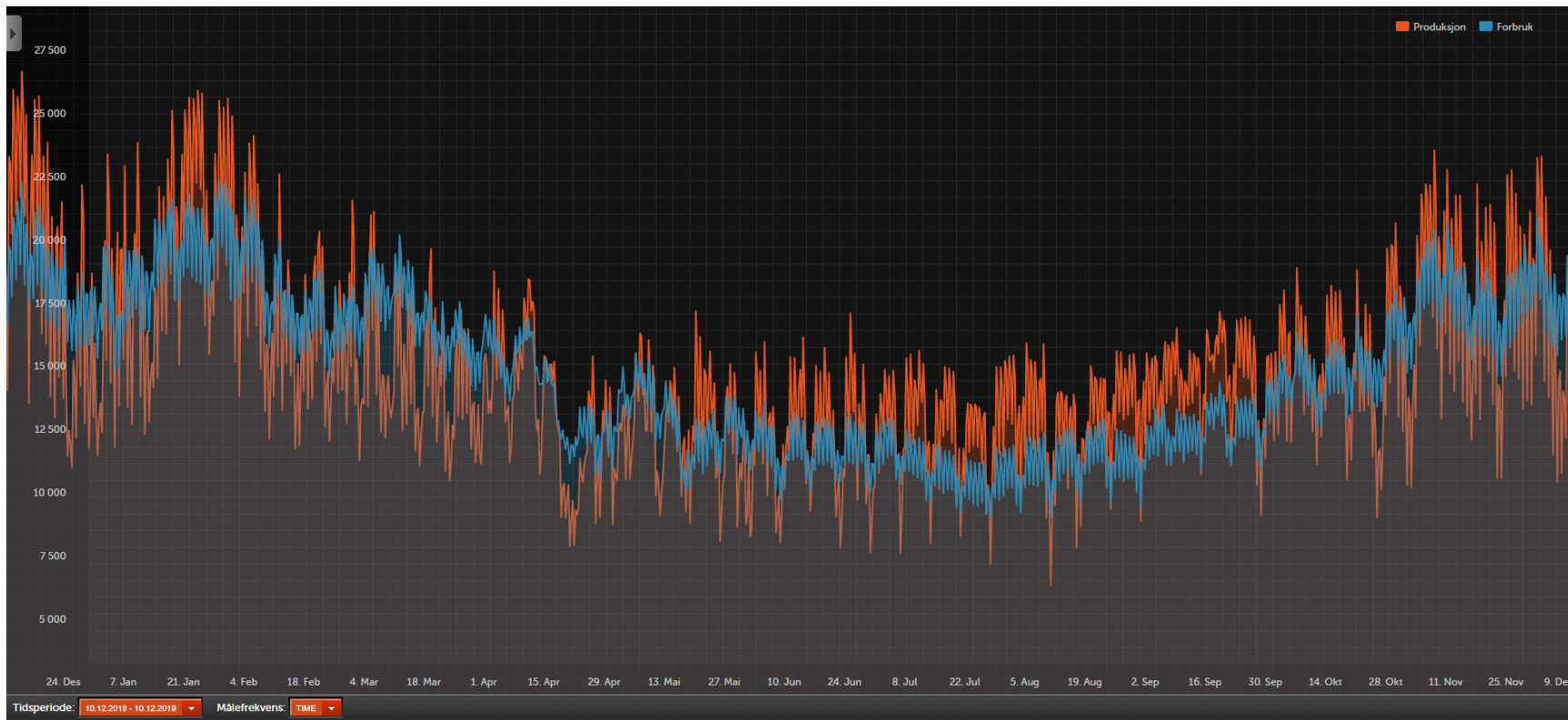
Scatter diagram for solar and wind power
Quarter-hour values from 2018

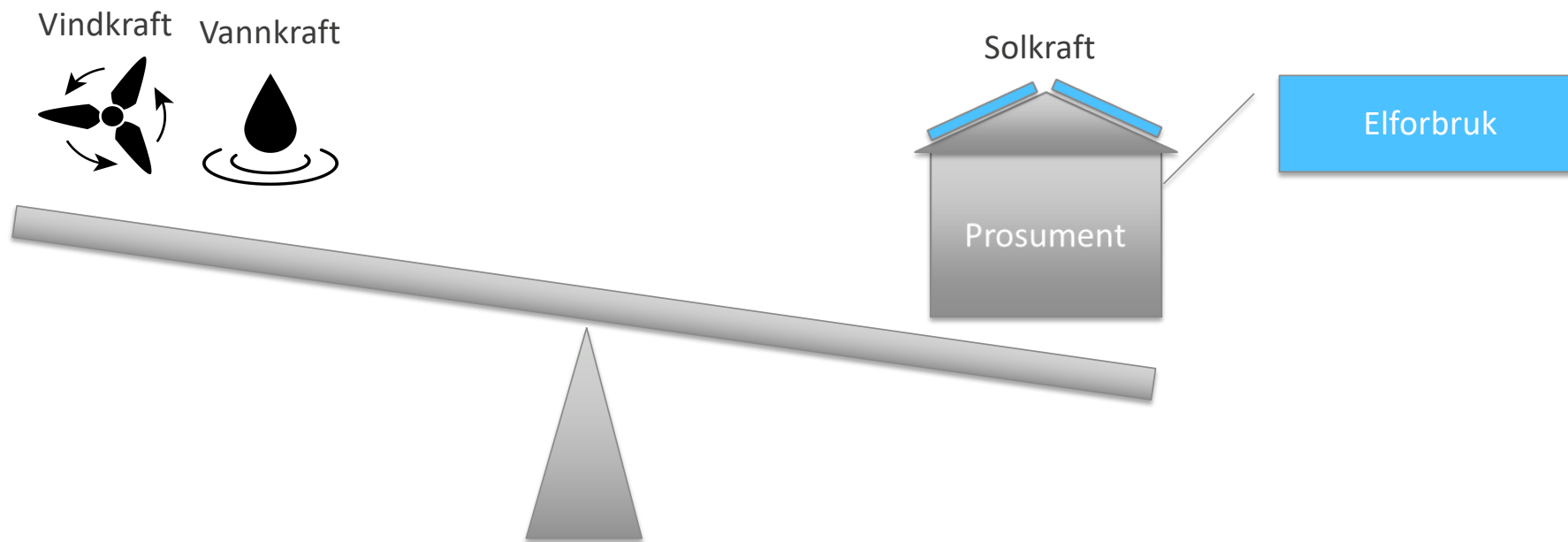
Kilde: B. Burger, www.energy-charts.de

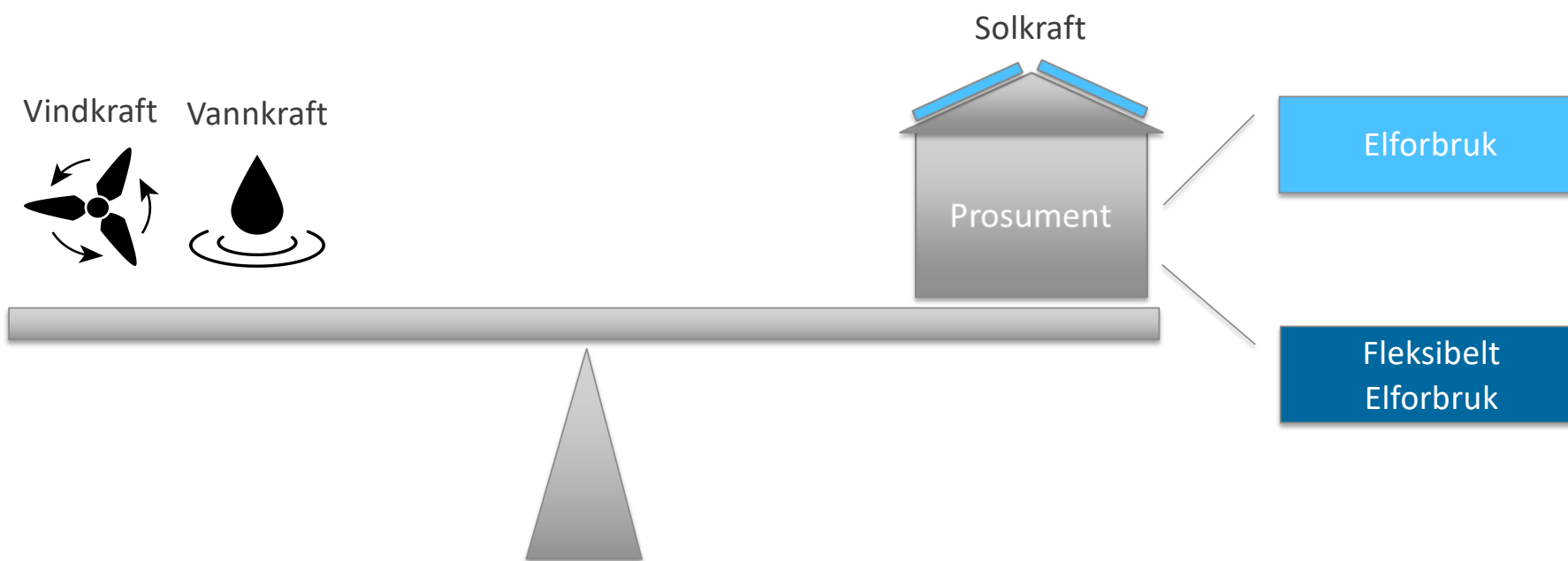
Kraftproduksjon vs. Forbruk – Alltid Balanse eller import/eksport

Bygg må bidra i balansering av nettet

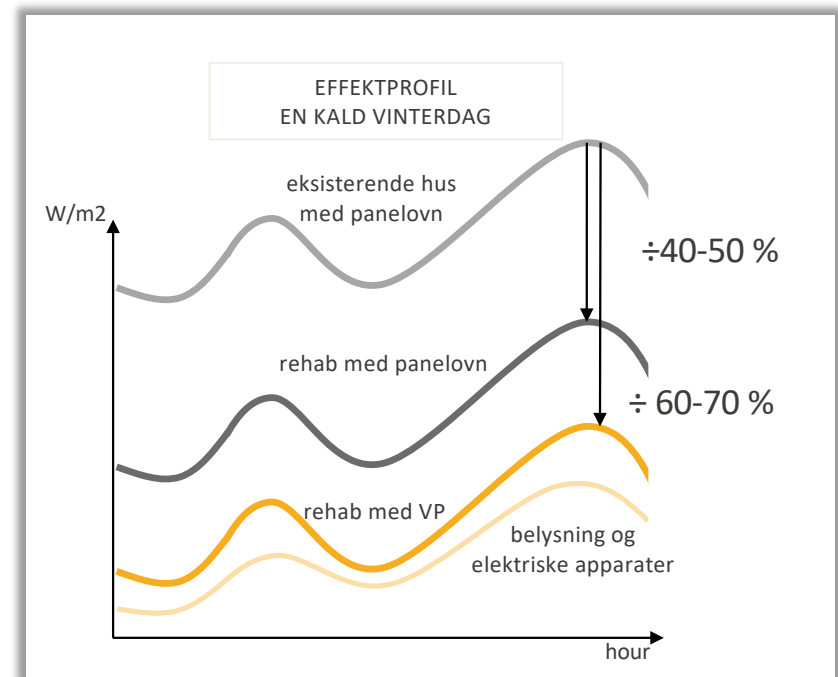
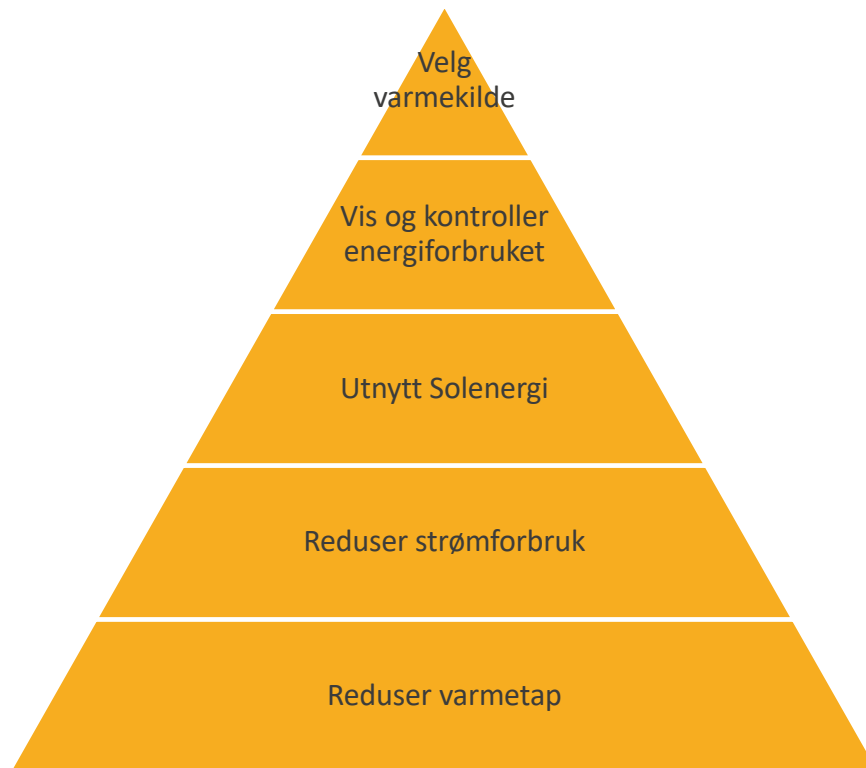

Bygg må bidra i balansering av nettet

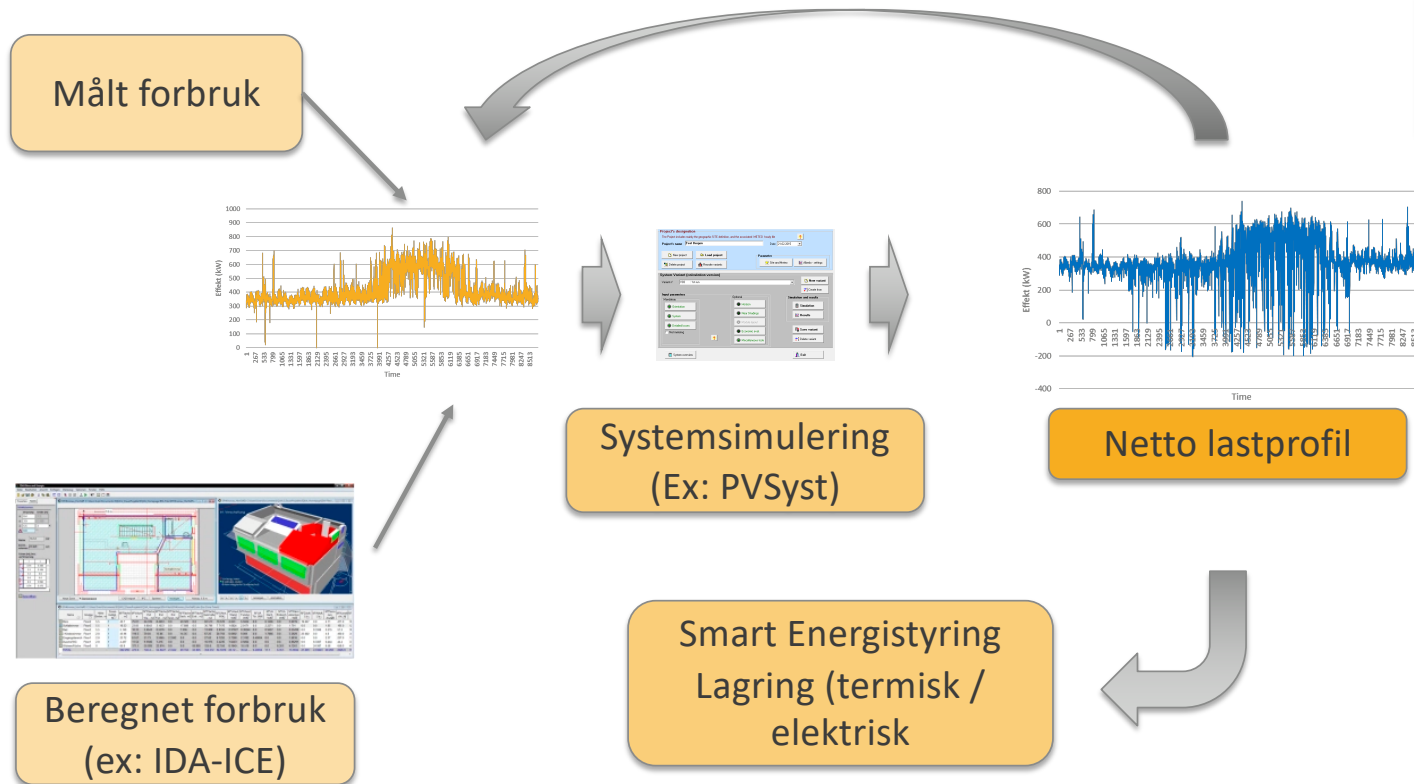

Effektbehov reduseres med god isolering

Kilde: Karen B. Lindberg, *Impact of Zero Energy Buildings on the Power System*. 2017. ISBN 978-82-326-2144-6

Dynamisk dimensjonering

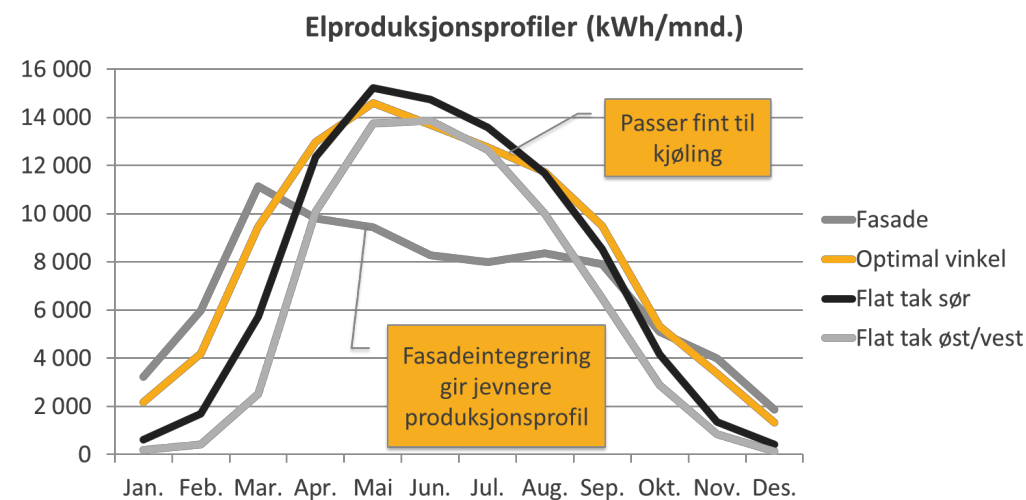
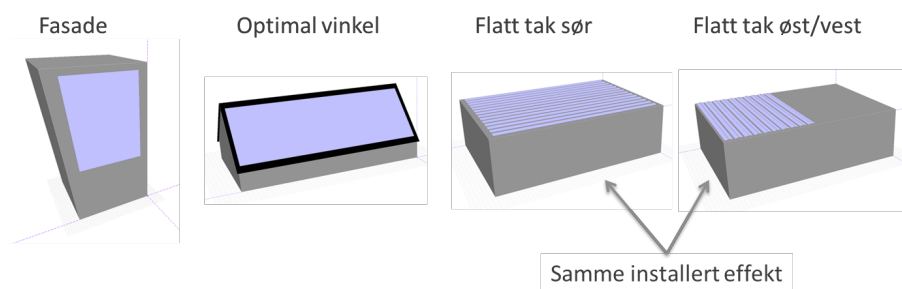

- Lønnsomhetskalkyle**
- Redusert effekttariffer
  - Besparelser
  - Kraftsalg
  - Elsertifikater

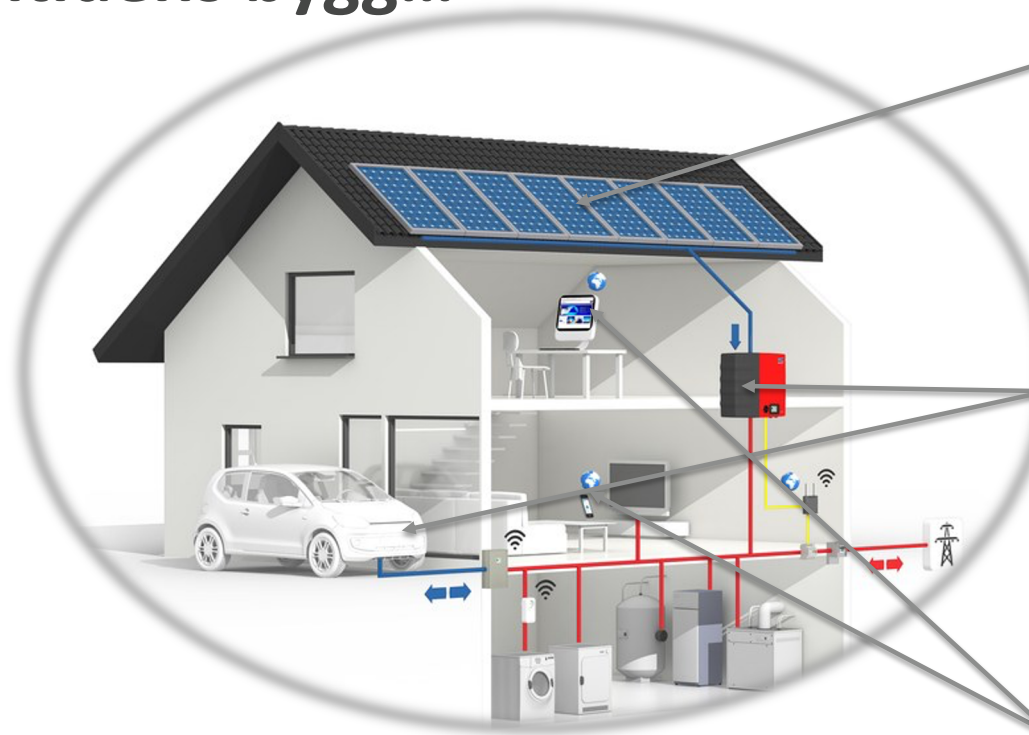

Produksjonsprofil for PV kan tilpasses noe

	Fasade	Optimal vinkel	Flat tak sør	Flat tak øst/vest
Orientering (°/syd)	0	0	0	90/-90
Vinkel (°)	90	45	20	10
Spes. ytelse (kWh/kWp.år)	818	982	875	740
Arealutnyttingsgrad (%)	-	ca. 100	40	80

Tre teknologitrender møtes i fremtidens bygg...

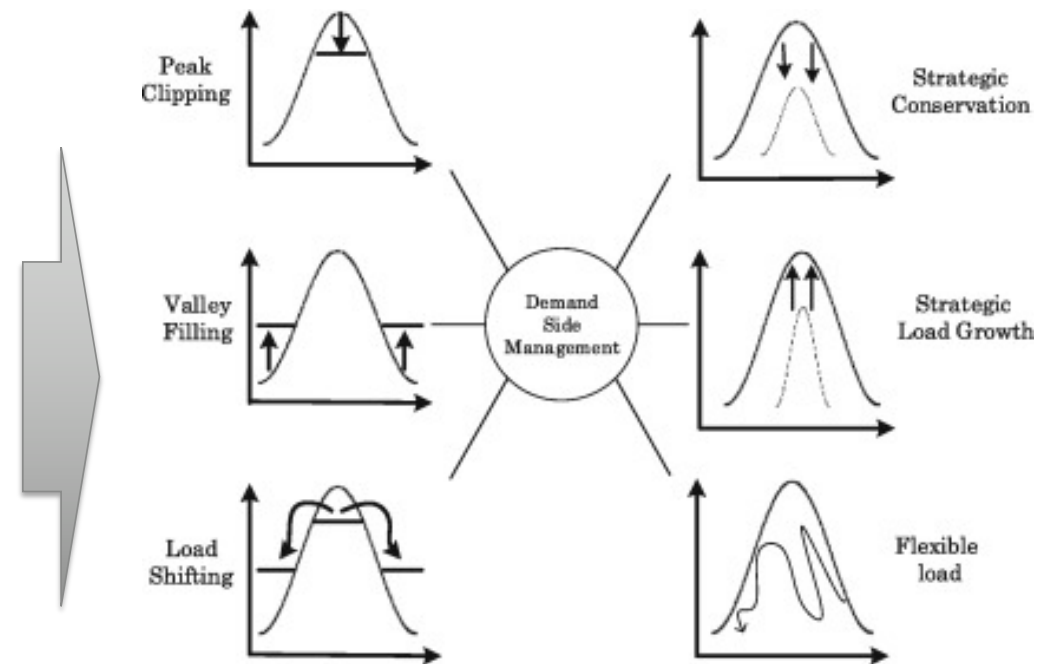
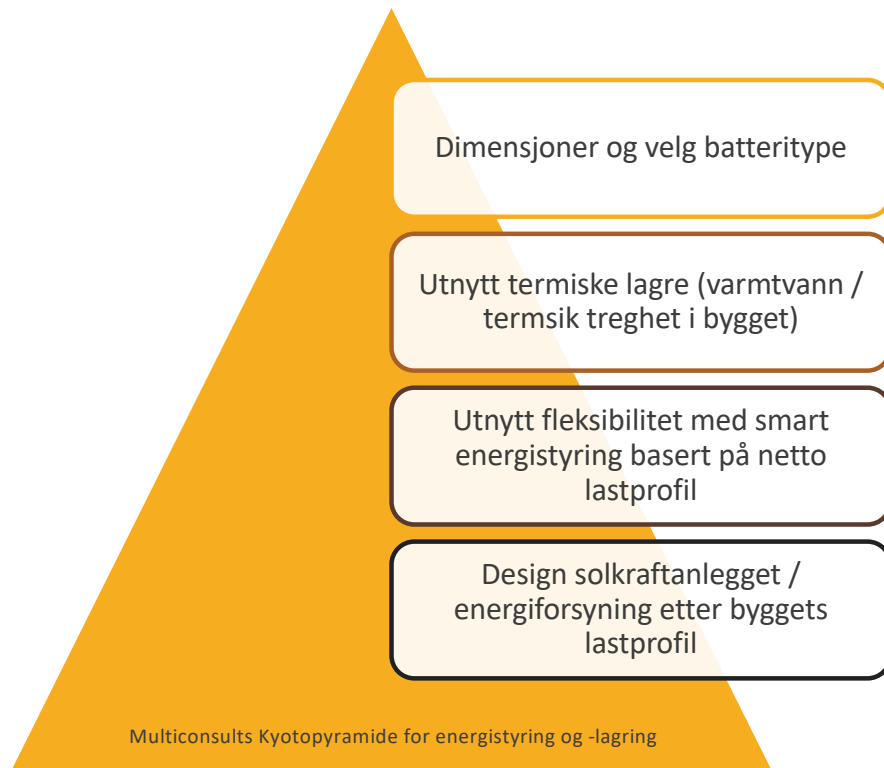
PV
=
Kraftproduksjon

Batterier + IT-
systemer +
kommunikasjon
=
Nettjenester

Foto: SMA

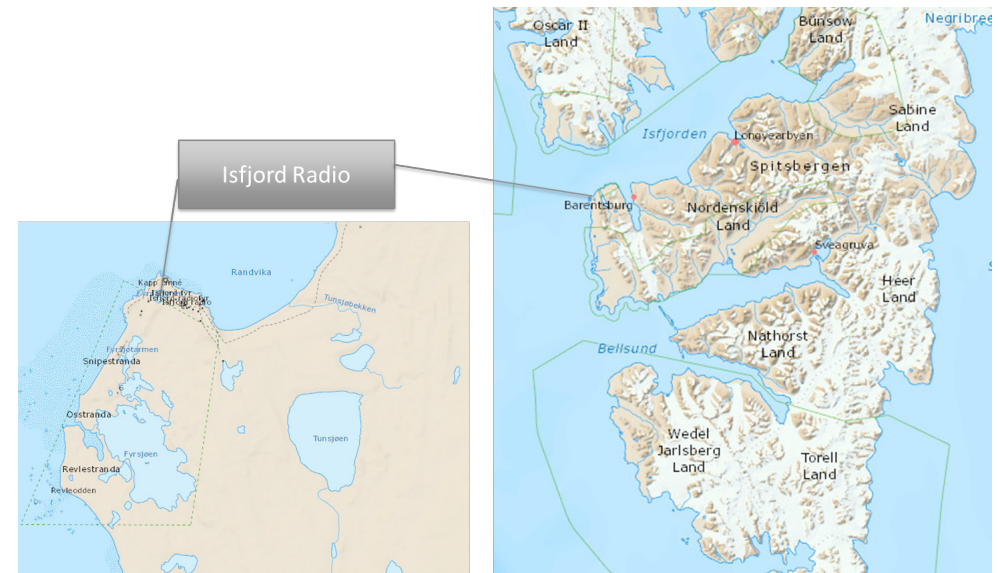
Utnyttelse av fleksible laster og energilagring

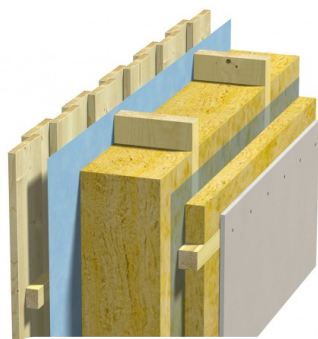
Oskouei et al. *The role of coordinated load shifting and frequency-based pricing strategies in maximizing hybrid system profit*, Journal of Energy, 2017, pp 370-381

Eksempelet Isfjord Radio

Fra 180 000 til 54 000 liter diesel i året

Energieffektivisering

- Etterisolering
- Ny ventilasjon
- Nye vinduer
- 60 300 liter diesel spart

Energilagring

- Batteri
- Termisk lager (Varmtvannslager)
- Ferskvann
- 21 245 liter diesel spart

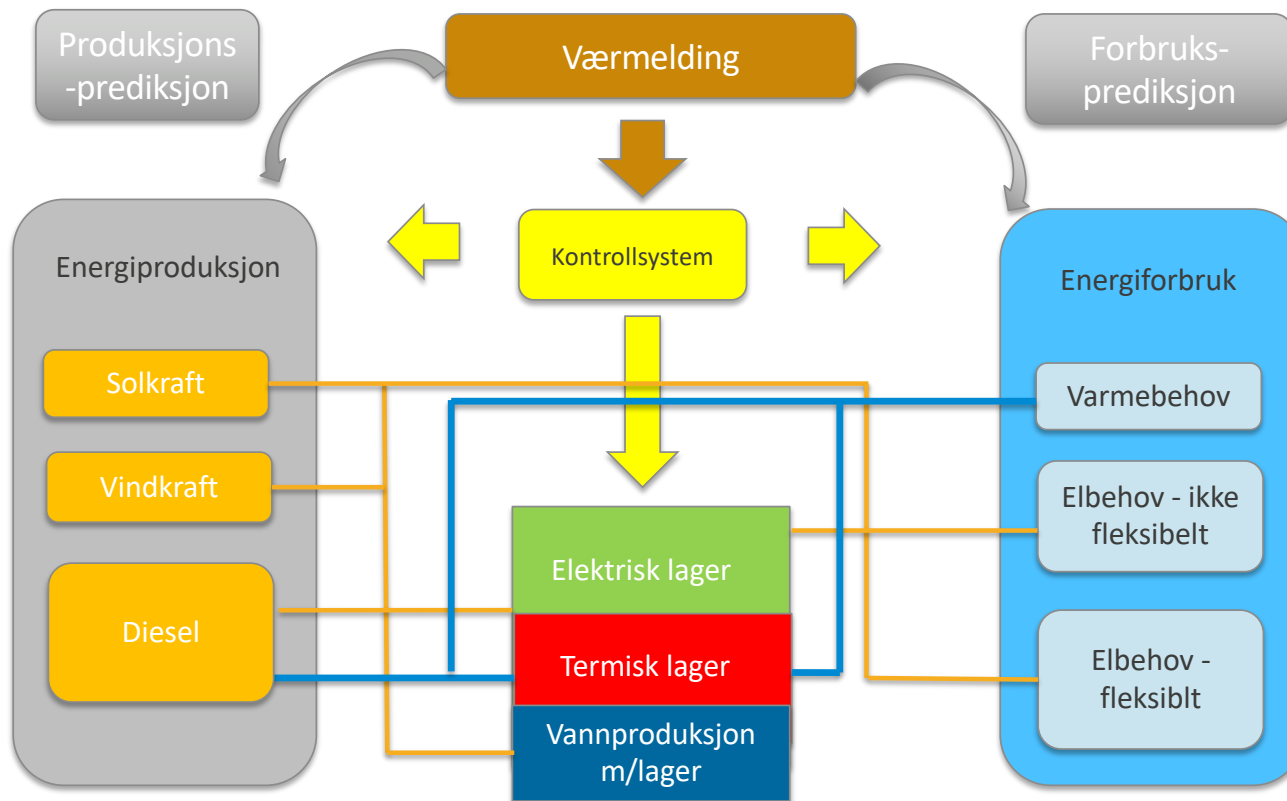

Sol- og vindkraft

- Solceller på tak av bygg
- Vindturbin plassert på et tidligere antennefundament
- 44 200 liter diesel spart

Energiforbruk og Energiproduksjon – er to sider av samme sak

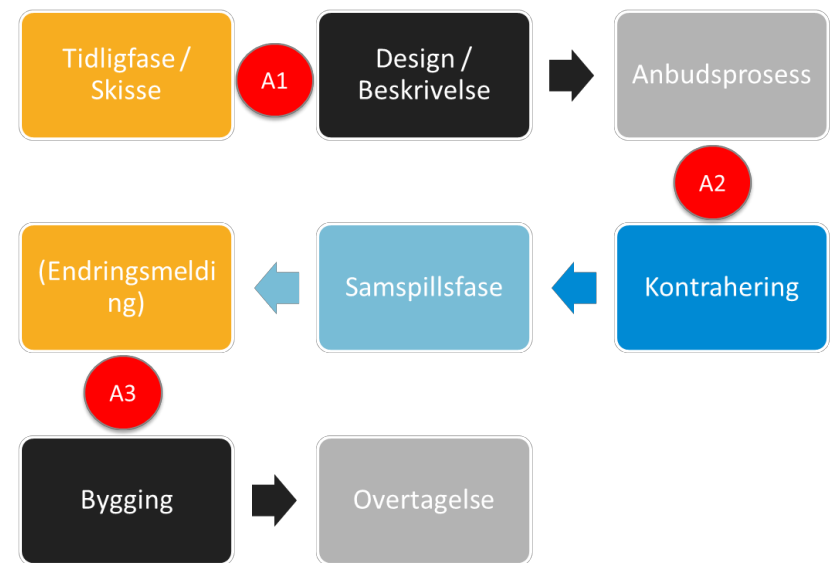

Merverdi for kunden skapes *både* gjennom gode tekniske løsninger og effektive innkjøp

- Innkjøp av teknisk utstyr er et eget fag
  - Solceller prises ikke i m²
  - Batterier kjøpes ikke i m³ eller iht. til hvor mye man har i budsjett
- En godt spesifisert forespørsel og riktig konkurranse gir alltid best pris/kvalitets-forhold

Arbeidsprosess for BIPV

Oppsummering

- Bygg må i større grad bidra til balansering av kraftnettet
  - Byggenæringen og kraftbransjen må snakke sammen
- Vi må gå fra statiske til dynamiske energibruksberegninger
- Bygg må designes for energifleksibilitet
- Innkjøp må være godt spesifisert

Økt verdi
for
byggherre

Dr.Ing. Bjørn Thorud
Bjorn.thorud@multiconsult.no
+47 48 18 12 66

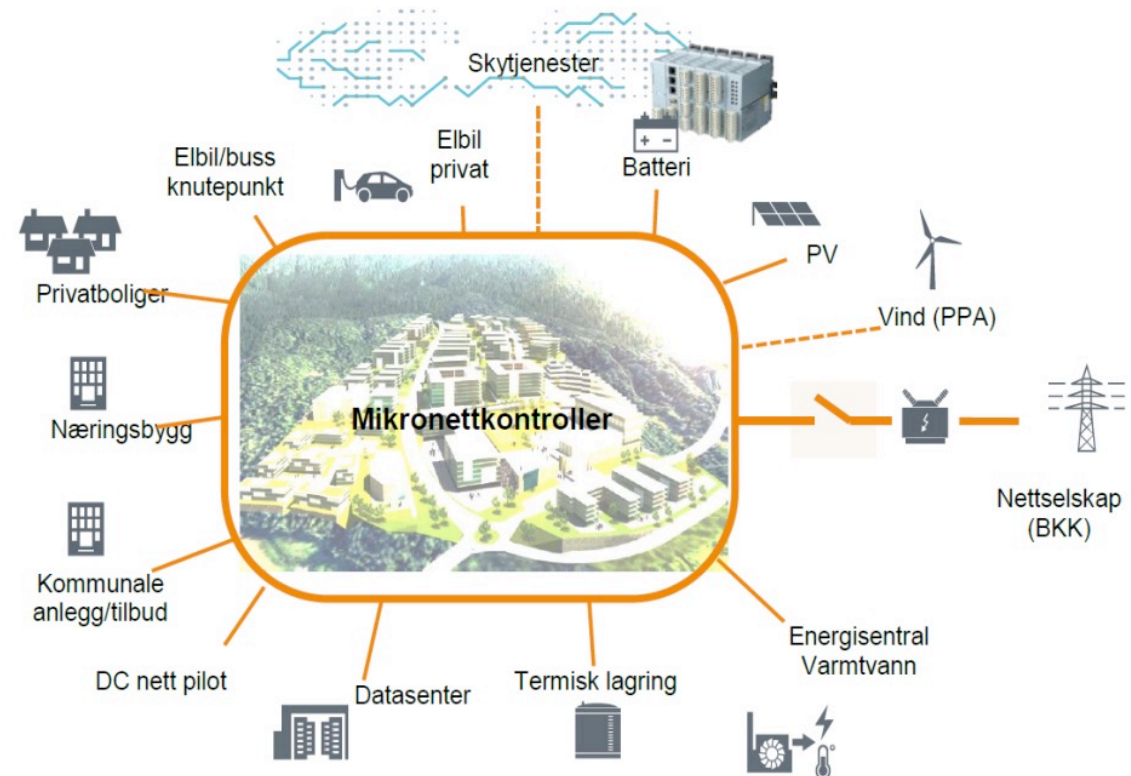
Eksemplet Lyseparken

- Konzeptutredning
- 700 000 m² BRA
- Hovedsakelig næring
- Begrenset nettkapasitet

Mikronett

- Mikronett med én tilkobling til nett
- Samspill mellom ulike energikilder og –bærere
  - Elektrisitet
  - Varme

Samlet lastprofil viser at 20 MW nettkapasitet er nok

